

University of Groningen

Repositories geven wetenschappers zelf keuzemogelijkheden voor de digitale toegankelijkheid van hun bijdrage aan het wetenschappelijk debat

Hoorn, E.

Published in:
Nederlands Juristenblad NJB

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2004

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Hoorn, E. (2004). Repositories geven wetenschappers zelf keuzemogelijkheden voor de digitale toegankelijkheid van hun bijdrage aan het wetenschappelijk debat. *Nederlands Juristenblad NJB*, 43, 2244-2244.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

De Creative Commons Naamsvermelding-NietCommercieel Licentie is van toepassing op dit werk. Ga naar <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/2.5/>. Dit werk is tevens beschikbaar op: <http://irs.ub.rug.nl/ppn/272579629>.

Repositories geven wetenschappers zelf keuzemogelijkheden voor de digitale toegankelijkheid van hun bijdrage aan het wetenschappelijk debat.

In een analyse van de juridische publicatiecultuur¹ spreekt Stolker de verwachting uit dat wetenschappelijke tijdschriftartikelen een belangrijker functie zullen vervullen voor de kwaliteit en de zichtbaarheid van de rechtswetenschap. Hij wijst daarbij vooral op de verantwoordelijkheid van tijdschriftredacties en uitgevers. Ook signaleert hij dat de digitale beschikbaarheid van de wetenschappelijke productie veel te wensen over laat. In deze bijdrage wil ik auteurs wijzen op de mogelijkheden die zij zelf hebben om de resultaten van hun onderzoek voor andere onderzoekers, studenten en belangstellende burgers digitaal toegankelijk te maken.

Door een initiatief van alle Nederlandse universiteiten, KNAW en NWO zijn wetenschappers hiervoor namelijk niet meer afhankelijk van uitgevers. De wetenschappelijke bibliotheken hebben van oudsher ervaring met het toegankelijk maken van wetenschappelijk output. Dit heeft geresulteerd in een landelijk netwerk van repositories, waarin wetenschappers hun werk beschikbaar kunnen maken. Het programma Digital Academic Repositories (DARE) biedt daarmee sinds begin dit jaar een nieuwe infrastructuur voor wetenschappelijke communicatie².

Er zijn al juridische onderzoekers die gebruik maken van de mogelijkheid om hun onderzoek op te nemen in de repository van hun instelling en zichtbaar te maken via hun persoonlijke website en de Internet Law Library³. De architectuur van de repository biedt daarbij als voordeel dat de publicatie altijd met hetzelfde adres vindbaar blijft en door metatags goed te vinden zal zijn. Repositories kunnen ook nieuwe soorten digitale tijdschriften mogelijk maken. En ze bieden onderzoekers de mogelijkheid om eigen fora te creëren. In de toekomst zal het aanleveren van publicaties aansluiten bij de onderzoeksverslaglegging. Subsidiegevers zullen waarschijnlijk als voorwaarde gaan stellen dat de resultaten van met publiek geld gefinancierd onderzoek ook in het publieke domein beschikbaar komen. De universiteiten kunnen hiermee op een praktische manier invulling geven aan hun taak als hoeder van toegankelijke wetenschap.

Stolker verwacht dat peer review ook in de rechtswetenschap haar intrede zal doen. Het zijn niet de kosten van het peer review maar meer in het algemeen de stijgende prijzen van wetenschappelijke tijdschriften die de aanleiding vormen tot de opkomst van andere businessmodellen voor de publicatie van wetenschappelijke werk⁴. De Public Library of Science⁵, met Lawrence Lessig⁶ in de board of directors, is op een businessmodel

---

¹ C.J.J.M. Stolker, Wat maakt een juridisch tijdschrift wetenschappelijk? NJB 30 juli 2004, p. 109 e.v.

² <http://www.darenet.nl/nl/toon>

³ <http://www.portill.nl>

⁴ <http://www.createchange.org/home.html>

⁵ <http://www.plos.org/index.html>

⁶ <http://www.lessig.org/>

gebaseerd waarin de samenwerking van wetenschappers om de kwaliteit van een publicatie veilig te stellen juist heel belangrijk is. Kenmerkend van dit businessmodel is dat de artikelen, net als van de EJCL⁷, vrij toegankelijk op internet beschikbaar komen. Voor juridische tijdschriften biedt de Berkeley Electronic Press interessante voorbeelden. Bepress lanceerde deze zomer een Legal Repository⁸.

Het project Truth or DARE wil wetenschappers in het juridisch domein uitdagen om te beslissen om hun materiaal in de repository op te nemen. De faculteiten van Tilburg, Maastricht, Utrecht en Groningen gaan in het academische jaar 2004-2005 in deelprojecten ervaring opdoen met het gebruik van de repositories. In afstemming met wetenschappers en onderzoeksscholen zal nagegaan worden hoe deze nieuwe voorziening en dienstverlening van de bibliotheek kunnen bijdragen aan de kwaliteit van het onderzoek en het wetenschappelijk debat. Groningen wil in aansluiting bij bestaande werkprocessen in de onderzoeksschool nagaan of het gebruik van de repository het debat bevordert als publicaties in voorbereiding eerst via de repository voor deelnemers in een onderzoeksgroep beschikbaar worden gemaakt. In Tilburg zal een pilot gestart worden gericht op het wegnemen van de onbekendheid met voltekst elektronisch publiceren. Maastricht zal nagaan welke concrete hulpmiddelen een gebruiker nodig heeft om het hem eenvoudiger te maken om digitale documenten via de repository te publiceren. Utrecht start met de Utrecht Law Review waarin onder meer Engelse vertalingen van in Nederlandstalige tijdschriften verschenen publicaties zullen worden opgenomen.

Maar welke positie nemen de uitgevers in deze nieuwe ontwikkelingen in? In auteursrechtelijke kringen lijkt men het erover eens dat er nieuwe evenwichten moeten ontstaan waarbij rekening wordt gehouden met de reële belangen van alle betrokkenen⁹. SURF heeft een aparte website over DARE en auteursrecht beschikbaar.¹⁰ Elsevier heeft onlangs zijn beleid aangepast: De auteur mag, ook als hij het auteursrecht heeft overgedragen, een versie van zijn publicatie in de repository opnemen. Boom Juridische uitgevers heeft er geen problemen mee als de wetenschapper een publicatie ook via de repository beschikbaar maakt. Het zou een mooie stap zijn als ook Wolters Kluwer zijn beleid in deze zin zou expliciteren.

Tot slot zou ik de lezers van dit blad een vraag ter overdenking willen voorleggen. Stolker signaleert dat de beschikbaarheid van juridische wetenschappelijke literatuur ver achter loopt op de beschikbaarheid van rechtspraak en wetgeving. Er is door de rechtspraak en de overheid veel geïnvesteerd in digitaal toegankelijke rechtspraak en wetgeving. Vormt de rol van de wetenschap in de rechtsvorming niet een extra argument voor een goede toegankelijkheid van onderzoek in het juridische domein? Ik daag wetenschappers uit om de mogelijkheden van de repository te onderzoeken en te benutten.

Esther Hoorn

---

⁷ <http://www.ejcl.org>

⁸ <http://law.bepress.com/repository/>

⁹ <http://www.surf.nl/copyright/>

¹⁰ <http://www.surf.nl/themas/index7.php?oid=3>

Groningen, 11 augustus 2004